

Roger Lindqvist, Civilingenjör Väg- och vattenbyggnad, Chalmers tekniska högskola, rogerli@student.chalmers.se

BOSNIEN OCH HERCEGOVINA – Optimism trots sargade minnen

”The average believe of a foreigner is that there’s still war in Bosnia,” var efter några snabba artighetsfraser den första meningen Boris, från den lokala IAESTE-kommittén, yttrade när han mötte upp mig på tågstationen i Banja Luka den där söndagseftermiddagen i juli. Följdfrågan på detta lydde: *”So, why did you pick Bosnia, do you like different places?”*

När jag lämnade Sverige såg jag min kommande praktiktid i Bosnien och Hercegovina (BiH) som en chans att nå bortom den mediebild som givit landet dess allvarliga imageproblem. Bakom fördomar om krig, folkmord och korrupta politiker fick jag uppleva ett land desperat att bli sett för vad det egentligen är, snarare än vad det är förväntat att vara. Jag upptäckte ett land av både varma och fascinerande människor, ett land vars invånare lever i symbios med minnen sargade av en krigshärjad historia.

”During the war...,” är tre ord som inledde många meningar under mina sex veckor i BiH. Det var främst i samband med kafferaster, vilket var ett relativt frekvent tidsfördriv på kontoret, som dessa ord inledde berättelse, efter berättelse från

En skottskadad fasad i staden Mostar i södra BiH.

dom där tre åren på 90-talet. Dom där tre åren då så mycket hände som än idag lever med i var bosniers vardag, och då dessvärre alltför ofta i närvaro av bortgångna famjemedlemmar. Även mer materiella efterlämningar i form av härjade byggnader, fyllda av skotthål, tittar fram bakom vart hörn när man spatserar landets gator och torg. En syn som även den dagligen påminner om kriget.

Min mentor, Ilija, bakom sitt skrivbord på kontoret i Banja Luka.

En eftermiddag när lugnet lagt sig över kontoret, och arbetsuppgifterna var få, tog jag och min mentor Ilija den rumänska företagsbilen till ett litet kafé med utblick över Banja Lukas omkringliggande berg.

"During the war..." börjar Ilija långsamt medan kaffet serveras. *...or more exactly when I was 12 years old, my at that time 21 years old brother, stepped on a landmine up in those mountains behind you,* fortsatte han och höjde fingret pekandes mot bergen. Jag slängde blicken över min egen axel och svalde sådär nervöst och långsamt som man gör när ett lämpligt ordval lyser med sin frånvaro. Under tiden fortsätter han att förklara hur hans två andra bröder, 18-respektive 23 år gamla, likaledes stupade i samma veva. Idag är Ilija ensam barn.

Minnena är som förståligt många och många problem kvarstår i samhället men i huvudsak blickar bosnierna framåt med hopp om bättre tider. Förhoppningarna om ett kommande medlemskap i EU är speciellt stora, och tros vara lösningen på många problem, problem såsom biståndsbehovet, segregationen, de korrupta politikerna och den släpande national ekonomin. Jag har sällan skådat en så stark vilja som jag såg hos många av de bosnienserbiska vänner jag hade privilegiet att addera till min vänskapslista under min tid i det forna Jugoslavien. En vilja jag korsar mina fingrar för ska ta dom hela vägen in i EU inom kort.

Zavod za Izgradnju hette arkitekt- och ingenjörsföretaget som jag praktiserade på.

"Today is a blue day!" var ett återkommande påstående som kom att spegla den bosniska arbetsmentaliteten.

I praktiken betydde detta att chefen inte var på kontoret och att arbetstempot kunde bromsas in en aning. Trots de då lite längre kafferasterna, då jag istället skolades i bosnisk kultur snarare än ingenjörsmetodik, gav mina veckor på företaget mig en första, god och avslappnad inblick i byggbranschen, en inblick som bidrog med mycket inspiration inför framtiden. För att lite mer konkret delge vad jag gjorde på företaget så tillbringade jag första halvan av praktiktiden genom att assistera en arkitekt i samband med ett lägenhetsbygge. Medan de sista tre veckorna spenderades med Ilija, som är konstruktör och civilingenjör, vid projekteringen av en bro.

Brobygget som Ilija var ansvarig för.

Borgmästaren bjöd in den 30-tal stora praktikantskaran till Banja Lukas city council. Dörrarna öppnas till Banja Lukas motsvarighet till ovalarummet. Borgmästaren sitter på ena långsidan medan andra sidan av bordet är dukat för oss internationella studenter. Ett nyhetsteam gör sig klart för inspelning. Scenariots pådrag överträffar mina förväntningar flera gånger om. Antar att internationella studenter i en stad som Banja Luka är en ovanlig syn, varav den goda särbehandlingen. Frågor ställs, uppskattning yttras, och plakater lämnas över till borgmästaren från IAESTE BiH.

Dagen efter berättar mina kollegor på kontoret att jag numera är kändis. Dom hade sett oss både på nationell television, liksom i de lokala nyhetstidningarna.

Merparten praktikanter i samband med försränningen i Una.

IAESTE BiH är en genomarbetad och strukturerad organisation. Den lokala kommittén i Banja Luka tog väl hand om oss praktikanter från första till sista dagen. Var helg genomfördes eskapader till allehanda utflyktsmål. En resa tillägnades huvudstaden Sarajevo, en annan Belgrad.

Utöver dessa weekendresor besöktes även den södra staden Mostar, och dessförinnan tältades det i samband med försränning intill floden Una, där världsmästerskapen ägde rum bara veckor tidigare.

Sammanfattningsvis packar jag gladeligen ner veckorna i BiH i mitt meritbagage som några av de mest värdefulla och mest personligt utvecklande i mitt liv. På flyget hem gnider jag mina tankeknölar kring nationen jag är på väg att lämna och känner mig då bara allmänt förvirrad över landets faktiska komplexitet. Efter någon vecka hemma i Sverige börjar dock pusselbitarna falla på plats, och jag börjar inse hur mycket jag faktiskt lärde mig om denna fjärran del av Europa. Jag inser också hur nyttigt det kan vara att leta sig utanför "medelsvenssons" repertoar emellanåt för att ta del av för oss annorlunda fungerande samhällen, och därmed ges en bättre chans att upprätthålla ett gott och tacksamt perspektiv på den goda tillvaron vi lever i här hemma i Sverige.